

مدل‌یابی اثر سبک‌های رهبری مربیان بر رضایت‌مندی ورزشکاران حاضر در لیگ برتر دوومیدانی ایران

امیر قنبرپور نصرتی*^۱ - عبدالقادر سقر^۲

۱. استادیار، گروه علوم ورزشی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران ۲. کارشناس ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد تهران مرکز،

تهران، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۰۱/۱۵، تاریخ تصویب: ۱۳۹۳/۰۵/۰۴)

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی اثر سبک‌های رهبری مربیان بر رضایت‌مندی ورزشکاران حاضر در لیگ برتر دوومیدانی بود. بدین منظور از پرسشنامه‌های مقیاس رهبری در ورزش چلادورای و صالح (۱۹۸۰)، و رضایت‌مندی ورزشکاران ریمر و چلادورای (۱۹۹۸) استفاده شد. جامعه آماری تحقیق شامل ورزشکاران حاضر در لیگ برتر دوومیدانی ایران متشکل از ۲۲۴ ورزشکار بود؛ که ۱۴۴ نفر براساس جدول مورگان و با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده به‌عنوان نمونه آماری تحقیق انتخاب شدند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و شناسایی اثرات متغیرهای تحقیق از مدل‌یابی معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار لیزرل نسخه ۸/۸ استفاده شد. یافته‌ها نشان داد، اثر سبک‌های رهبری آموزش و تمرین ($\beta=0/45$, $t=3/22$)، و آمرانه ($\beta=-0/46$, $t=-2/23$) بر رضایت‌مندی ورزشکاران معنادار است. همچنین نتایج حاکی از معنادار نبودن اثر سبک‌های رهبری دموکراتیک ($\beta=0/36$, $t=0/94$)، حمایت اجتماعی ($\beta=-0/52$, $t=-0/66$)، و بازخورد مثبت ($\beta=0/55$, $t=0/80$) بر رضایت‌مندی ورزشکاران بود. با توجه به نتایج تحقیق می‌توان گفت با توجه به نقش رضایت‌مندی ورزشکاران در موفقیت فردی ورزشکار و تیم، استفاده از سبک رهبری مناسب برای ارتقای رضایت‌مندی آنها از سوی مربیان امری ضروری است.

واژه‌های کلیدی

دوومیدانی، رضایت‌مندی، سبک رهبری، لیگ برتر، معادلات ساختاری.

مقدمه

به‌منظور کسب موفقیت در رقابت‌های ورزشی در تمامی ابعاد یک تیم ورزشی، ضروری است که همه عوامل اثرگذار بر موفقیت از جمله اهداف، برنامه‌های استعدادیابی، تمایلات ورزشکاران، به‌کارگیری مربیان توانمند و دیگر عوامل مدنظر قرار گیرند (۱۷). بهبود مهارت‌های ورزشکاران تحت تأثیر دامنه وسیعی از عوامل، از جمله مهارت‌های پایه و همچنین آمادگی جسمانی، تکنیکی، تاکتیکی و روانی آنهاست؛ و تعامل مربیان و ورزشکاران همیشه به‌عنوان عاملی تعیین‌کننده در عملکرد ورزشی مورد توجه بوده است (۲۸). مربیگری فرایندی رفتاری است که در آن مربی بر ورزشکاران تأثیر می‌گذارد تا واکنش مورد نظر آنان انجام گیرد (۲۲). یکی از ابعاد مهم در تصمیم‌گیری مربیان، انتخاب سبک و شیوه مربیگری است.

مربیان به‌عنوان یکی از ارکان اساسی شکل‌گیری و پیشرفت هر تیمی مورد توجه بوده‌اند و از نقش مهم آنها در عملکرد بازیکنان نمی‌توان چشم‌پوشی کرد. براساس مطالعات انجام‌گرفته شخصیت و سبک رهبری^۱ و رفتاری مربیان با عملکرد، انگیزش، میزان رضایت و انسجام گروه ارتباط دارد (۲۱). چمرز^۲ (۱۹۹۷) رهبری را فرایندی تعریف کرده است که به‌وسیله آن شخص قادر است گروهی از افراد را در جهت هدفی مشترک هدایت کند (۱۵). برای رسیدن به توسعه در عملکرد ورزشکار، ضروری است مربیان رفتارها و سبک‌هایی را در مربیگری خود به‌کار گیرند که ورزشکار به آن احترام بگذارد (۲۳). سبک‌های مربیگری، متنوع است، ولی هیچ سبکی به‌تنهایی و برای همیشه به موفقیت منتهی نمی‌شود (۵). نیازم بین^۳ و همکاران (۲۰۰۹) معتقدند مربیان باید برای

پیشرفت عملکرد ورزشکاران سبک‌های مربیگری را به‌کار گیرند که مورد قبول ورزشکارانشان است (۲۶). پژوهشگران زیادی در حوزه ورزش به بررسی سبک‌ها و مدل رهبری پرداخته‌اند (۱۱،۱۳). یکی از این مدل‌ها توسط چلادورای و صالح^۴ (۱۹۸۰) ارائه شده است که در آن برای رفتار رهبر در موقعیت‌های ورزشی، پنج بعد رفتار آموزش و تمرین، رفتار دموکراتیک، رفتار آمرانه، رفتار حمایت اجتماعی و رفتار بازخورد مثبت را تعیین کردند.

رفتار آموزش و تمرین، رفتاری است برای بهبود بازی ورزشکاران از طریق آموزش تکنیک‌ها. در سبک آموزش و تمرین، مربی بر آموزش نقاط قوت و ضعف و بهبود مهارت‌های بازیکنان تأکید می‌ورزد. در رفتار بازخورد مثبت، مربی از ورزشکاران تقدیر و از بازی آنها تعریف می‌کند. رفتارهای آموزش و تمرین و بازخورد مثبت، به‌ترتیب با فرایند انجام دادن وظیفه و میزان انجام دادن آن مرتبط‌اند. رفتار حمایت اجتماعی، رفتاری است که مربی با استفاده از آن برای ارضای نیازهای متقابل شخصی ورزشکاران تلاش می‌کند. این بعد با نیازهای اجتماعی ورزشکاران، به‌صورت فردی و گروهی سروکار دارد.

در رفتار دموکراتیک، مربی به ورزشکاران اجازه می‌دهد در تصمیم‌گیری‌های مربوط به تعیین اهداف گروهی و روش دستیابی به آنها مشارکت کنند و نظر بازیکنان را در مورد روش بازی و تمرین و موضوعات مهم مربیگری جویا می‌شود. در مقابل رفتار دموکراتیک، در رفتار آمرانه مربی هرگز بازیکنان را در تصمیم‌گیری‌ها و مسائل تیم دخالت نمی‌دهد و بازیکنان باید دستورهای مربی را اجرا کنند (۵). پژوهش هرن^۵ (۱۹۹۲) در مورد سبک‌های رهبری نشان داد نوع رفتاری که مربی از خود

1. Leadership Style
2. Chemers
3. Nizam bin

4. Chelladurai, & Saleh
5. Horn, T.S

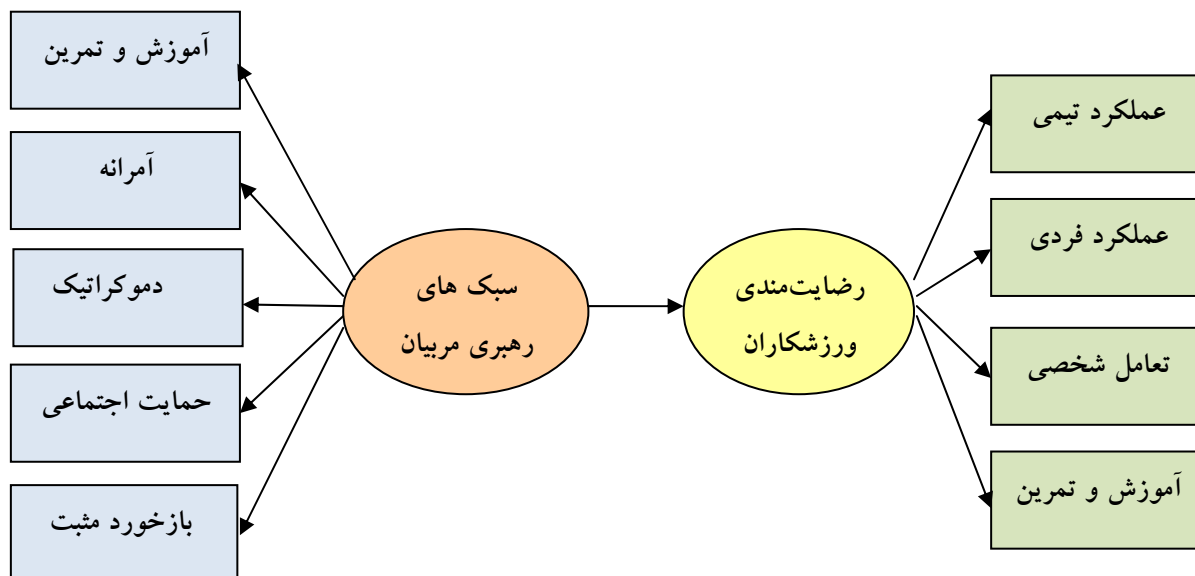
آمرانه و دموکراتیک با رضایت‌مندی ورزشکاران رابطه وجود دارد (۳). مقصودی و همکاران (۱۳۹۱) بین سبک مربیگری آمرانه و رضایت‌مندی ورزشکاران رابطه‌ای مثبت و معنادار به‌دست آوردند (۶). رضانی‌نژاد و همکاران (۱۳۸۹) در تحقیق بین تیم‌های حاضر در لیگ برتر فوتبال ایران نشان دادند که مربیان فوتبال بیشتر از سبک رهبری آموزش و تمرین و کمتر از سبک رهبری دموکراسی استفاده می‌کردند (۲). محدث و همکاران (۲۰۱۱) در تحقیقی در تیم‌های حرفه‌ای ایران به این نتایج دست یافتند که رابطه مثبت و معناداری بین رضایت‌مندی بازیکنان و سبک‌های رهبری آموزش و تمرین، بازخورد مثبت و حمایت اجتماعی وجود دارد (۲۵). خلج و همکاران (۲۰۱۱) با بررسی سبک رهبری مربیان و رضایت‌مندی ورزشکاران مسابقات قهرمانی کشوری اسکیت زنان، نشان دادند که مربیان بیشتر از سبک رهبری آموزش و تمرین استفاده می‌کردند. همچنین نتایج نشان داد که بین سبک‌های رهبری مدل چلادورای و صالح با تمام ابعاد رضایت‌مندی ورزشکاران رابطه معناداری وجود دارد (۱۸). وانگ^۵ (۲۰۰۶) نشان داد که بین رفتارهای درک‌شده مربیان (سبک آموزش و تمرین، سبک دموکراتیک، سبک حمایت اجتماعی و سبک بازخورد مثبت)، با رضایت‌مندی ورزشکاران ارتباط مثبتی وجود دارد. اما فقط بین رفتار آمرانه مربی با سایر رفتارهای رهبری رابطه منفی مشاهده شد (۲۹). نیزامبین و همکاران (۲۰۰۹) در پژوهشی روی تیم‌های بسکتبال دانشگاهی مالزی نشان دادند مربیان بیشتر از سبک مربیگری دموکراتیک استفاده می‌کنند و از سبک مربیگری آمرانه کمتر استفاده می‌شود. همچنین نتایج نشان داد بین تمام سبک‌های رهبری (سبک رهبری آموزش و تمرین، بازخورد مثبت، حمایت اجتماعی، آمرانه و دموکراتیک) مربی با رضایت‌مندی بسکتبالیست‌ها رابطه

نشان می‌دهد، تأثیر شایان توجهی بر عملکرد و ویژگی‌های روانی ورزشکاران دارد. یکی از ویژگی‌های روانی ورزشکاران که از سبک مربیگری مربیانشان تأثیر می‌پذیرد، رضایت‌مندی آنهاست (۱۸).

انجام موفقیت‌آمیز هر کار گروهی مستلزم وجود رضایت در بین اعضای گروه است. در ورزش و به‌خصوص ورزش‌های گروهی مانند سایر گروه‌ها و سازمان‌ها شرط لازم برای تحقق هدف مشترک، داشتن وحدت و رضایت‌مندی گروهی است، که بی‌تردید نقش مربی به‌عنوان رهبر تیم که وظیفه هدایت بازیکنان را بر عهده دارد، در این زمینه نقشی کلیدی است. تیم‌های موفق ورزشی معمولاً یک صفت برجسته دارند که آنها را از تیم‌های ناموفق متمایز می‌کند و آن رهبری و مدیریت مؤثر، فعال و شایسته است. واقعیت این است که شیوه رهبری مؤثر است و ورزشکاران تحت تأثیر رفتارها، ادراک‌ها و تصمیم‌های مربی خود قرار می‌گیرند. روان‌شناسان بر این عقیده‌اند که هر کسی می‌تواند به‌واسطه یادگیری رفتارهای تأثیرگذار که بتواند رضایت افراد یا بازیکنان، در سطوح ورزشی را به‌دست آورد، به یک رهبر موفق تبدیل شود (۱۲). در حقیقت رهبری خوب و مناسب، رشد فردی، انگیزه، عملکرد و رضایت کاری افراد را ارتقا می‌بخشد (۱۴). تحقیقات مختلفی در مورد ارتباط سبک‌های مربیگری و رضایت‌مندی ورزشکاران در داخل و خارج از کشور انجام گرفته است؛ برای نمونه، خوران و همکاران (۱۳۸۷) در تحقیق خود دریافتند که ارتباط مثبتی بین رفتارهای رهبری آموزش و تمرین، رفتار دموکراتیک، حمایت اجتماعی، و بازخورد مثبت با رضایت‌مندی ورزشکاران وجود دارد؛ اما بین رفتارهای آمرانه رهبر و کلیه شاخص‌های رضایت‌مندی رابطه معناداری مشاهده نشد (۱). عسگری و همکاران (۱۳۹۱) در تحقیق خود دریافتند که بین سبک رهبری

رابطه متقابل بین رفتار مربی، عملکرد و رضایت‌مندی ورزشکاران تأکید شده است (۲۷). به‌نظر می‌رسد که نتایج تحقیقات متناقض در مورد اولویت سبک‌های رهبری مربیان و رابطه آن با رضایت‌مندی ورزشکار به تنوع تیم‌های ورزشی (تیمی و انفرادی) و همچنین سطوح مشارکت ورزشی ورزشکاران (سطوح مختلف رقابتی) مربوط باشد. از طرف دیگر، با توجه به تفاوت‌های فرهنگی ممکن است دامنه استفاده از سبک‌های رهبری مربیان در کشورهای مختلف متفاوت باشد. همچنین رشد ورزش قهرمانی در ایران و به‌ویژه در ورزش‌های مورد مطالعه، این سؤال را به‌وجود آورده است که مربیان رشته‌های ورزشی بسیار متداول و مهم کشور از چه سبک‌هایی برای هدایت و رهبری ورزشکاران نخبه کشور (لیگ برتر و تیم ملی) استفاده می‌کنند و اولویت ابعاد رضایت‌مندی ورزشکاران در رابطه با رفتار مربیان و عملکرد تیمی و انفرادی چیست و در نهایت اینکه کدام‌یک از سبک‌های مربیان موجب رضایت بیشتر ورزشکاران می‌شود؟ با توجه به مباحثی که گذشت، محقق بر آن است که در تحقیق حاضر رابطه بین سبک رهبری مربیان با رضایت‌مندی ورزشکاران حاضر در لیگ برتر دوومیدانی کشور با توجه به چارچوب نظری پژوهش در شکل ۱ را مطالعه و بررسی کند.

وجود دارد (۲۶). پیلوس و سادان^۱ (۲۰۰۹) در تحقیقی دریافتند کلیه سبک‌های رهبری دموکراتیک، بازخورد مثبت، آموزشی و تمرینی، حمایت اجتماعی و آمرانه با رضایت‌مندی بازیکنان رابطه مثبت و معناداری دارند (۹). مون و فردریک (۲۰۱۳) نشان دادند که میزان رضایت‌مندی ورزشکاران با توجه به سبک‌های رهبری مربیان متفاوت است (۲۴). نتایج تحقیق هم‌تیمی و همکاران (۲۰۱۴) حاکی از ارتباط مستقیم سبک‌های رهبری مربیان با رضایت‌مندی از نیازهای پایه روان‌شناختی ورزشکاران بود (۱۹). پیش‌نیازهای اساسی در جلب و تأمین رضایت ورزشکار، اطلاعات کافی مربی از روان‌شناسی ورزش و آگاهی از روش‌های ارضای نیازها و علایق ورزشکاران است (۱۷). مربیان باید درک کنند که تا چه اندازه رضایت‌مندی ورزشکار به عوامل فردی، مربیان، مدیریت، اعضای تیم و خانواده و اجتماع وابسته است و چگونه این عوامل در تعامل مربی-ورزشکار، نمود پیدا می‌کند. اگرچه بسیار مشکل است که بتوان همه ابعاد رضایت‌مندی ورزشکار را به‌طور مستقیم و دقیق به مربیان شناساند، مربیان با آگاهی از این جنبه‌های رفتاری، تمرین و آموزش رفتارهای مطلوب می‌توانند گام اساسی در حفظ و ثبات روانی ورزشکار بردارند (۲۷). در زمینه رضایت‌مندی، بیشتر تحقیقات مربوط به رضایت شغلی مربیان ورزشی بوده و تحقیقات اندکی در خصوص رضایت‌مندی ورزشکاران انجام گرفته است (۲۵). ولی به‌دلیل اهمیت این موضوع، در مدل چندبعدی رهبری در ورزش چلادورای، رضایت اعضای گروه از پیامدها محسوب می‌شود. براساس این مدل هر گاه مربی محیط مناسبی را فراهم سازد و نیازها و علایق ورزشکاران را در نظر بگیرد، عملکرد تیمی و انفرادی و همچنین رضایت‌مندی ورزشکاران به بالاترین سطح خود می‌رسد. در این مدل بر

شکل ۱. چارچوب نظری پژوهش

به‌کار رفته و روایی و پایایی آنها را محققان مختلف تأیید کرده‌اند. یوسفی (۱۳۸۶) با استفاده از روش آلفای کرونباخ، ثبات درونی پرسشنامه سبک رهبری را ۰/۹۱ گزارش کرد (۸). همچنین خلج (۲۰۱۱) ضریب آلفای ابزارهای سبک رهبری و رضایت‌مندی ورزشکاران را به‌ترتیب ۰/۷۵ و ۰/۷۸ گزارش کرده است (۱۸). در تحقیق حاضر نیز آلفای کرونباخ پرسشنامه‌های سبک رهبری و رضایت‌مندی ورزشکاران به‌ترتیب ۰/۸۴ و ۰/۸۷ به‌دست آمد. به‌منظور به‌آزمون گذاشتن مدل پیشنهادی، و نیز آزمون فرضیه‌ها، در خصوص روابط بین متغیرهای مشاهده‌شده و متغیرهای مکنون؛ مدل‌یابی معادلات ساختاری^۴ با استفاده از نرم‌افزار لیزرل نسخه ۸/۸ به‌کار گرفته شد.

یافته‌های تحقیق

تحلیل توصیفی داده‌های پژوهش حاکی از آن بود که بیشترین درصد آزمودنی‌های تحقیق در دامنه سنی ۲۳ تا ۲۶ سال (۴۵/۸۸ درصد)، و کمترین آنها (۱۰/۶۸ درصد)

روش‌شناسی تحقیق

تحقیق حاضر توصیفی از نوع همبستگی است که به روش میدانی انجام گرفته است. جامعه آماری مورد نظر این تحقیق شامل ورزشکاران حاضر در لیگ برتر دوومیدانی ایران در فصل مسابقاتی ۹۲ متشکل از ۲۲۴ نفر بودند. نمونه آماری تحقیق براساس جدول کرجسی و مورگان به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده برابر با ۱۴۴ نفر است.

براساس دیدگاه دینگ^۱ و همکاران (۱۹۹۵)، حداقل نمونه مورد نیاز برای انجام مدل‌یابی معادلات ساختاری بین ۱۰۰ تا ۱۵۰ مورد است (۴). به‌منظور گردآوری داده‌های تحقیق از پرسشنامه‌های مقیاس رهبری در ورزش چلادورای و صالح^۲ (۱۹۸۰) در قالب ۴۰ گویه؛ رضایت‌مندی ورزشکاران ریمر و چلادورای^۳ (۱۹۹۸) در قالب ۱۴ گویه در طیف ۵ ارزشی لیکرت استفاده شد. شایان ذکر است که پرسشنامه‌های مذکور در داخل کشور

1. Ding
2. Chelladurai & Saleh
3. Riemer & Chelladurai

4. Structural Equations Modeling

دموکراتیک از نظر استفاده توسط مربیان در رده آخر قرار دارد. همچنین ورزشکاران رضایت بیشتری از تعامل شخصی مربی و آموزش و تمرین او دارند؛ در صورتی که رضایت از عملکرد تیمی و فردی در اولویت آخر قرار دارد. از طرف دیگر با توجه به نمره میانگین به دست آمده ($M=5/16$)، می‌توان گفت که رضایت کلی ورزشکاران در حد مطلوبی قرار دارد.

در رده سنی کمتر از ۱۸ سال قرار داشتند. همچنین بیشتر آزمودنی‌های تحقیق مجرد (۸۷/۳ درصد) بودند. ۳۷/۰۳ درصد آزمودنی‌ها دارای مدرک کارشناسی بوده و ۳۸/۱۶ درصد دارای سابقه فعالیت ورزشی ۳-۵ سال بودند. با توجه به نتایج جدول ۱ توصیف متغیرهای اصلی تحقیق نشان داد که از نظر ورزشکاران، مربیان تیم‌های حاضر در لیگ برتر دوومیدانی بیشتر از سبک آموزش و تمرین و سبک بازخورد مثبت استفاده می‌کنند و سبک

جدول ۱. توصیف متغیرهای تحقیق

ابعاد سبک رهبری	تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف استاندارد
سبک آموزش و تمرین	۱۴۴	۱	۵	۳/۹۵	۰/۵۳۰
سبک آمرانه	۱۴۴	۱/۸	۵	۳/۵۳	۰/۶۵۸
سبک دموکراتیک	۱۴۴	۲/۱۱	۵	۳/۴۴	۰/۵۴۴
سبک حمایت اجتماعی	۱۴۴	۱/۷۵	۵	۳/۶۳	۰/۷۱۰
سبک بازخورد مثبت	۱۴۴	۲/۲۰	۵	۳/۷۴	۰/۷۱۸

ابعاد رضایت‌مندی ورزشکاران					
رضایت‌مندی	تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف استاندارد
رضایت از عملکرد تیمی	۱۴۴	۱/۶۷	۷	۴/۹۹	۰/۹۲۹
رضایت از تعامل شخصی	۱۴۴	۱/۲۰	۷	۵/۲۶	۰/۹۲۱
رضایت از آموزش و تمرین	۱۴۴	۲	۷	۵/۲۴	۰/۹۳۱
رضایت از عملکرد فردی	۱۴۴	۱/۶۷	۷	۵/۱۵	۰/۹۴۵
رضایت‌مندی کل	۱۴۴	۱/۸۰	۷	۵/۱۶	۰/۷۷۰

سبک رهبری آمرانه بر رضایت‌مندی ورزشکاران منفی و معنادار بود ($\beta = -0/46$, $t = -2/23$). اثر دیگر سبک‌های رهبری، یعنی سبک‌های رهبری دموکراتیک ($\beta = 0/36$)، حمایت اجتماعی ($\beta = -0/52$, $t = -0/66$)، و بازخورد مثبت ($\beta = 0/55$, $t = 0/80$) بر رضایت‌مندی ورزشکاران، معنادار نبود (جدول ۲).

نتایج حاصل از آزمون مدل تحقیق در شکل‌های ۲ و ۳ نشان داد که سبک رهبری اثری مثبت و معناداری بر رضایت‌مندی ورزشکاران دارد ($\beta = 0/39$, $t = 3/26$). همچنین از بین سبک‌های رهبری مورد بررسی در تحقیق حاضر، اثر سبک رهبری آموزش و تمرین بر رضایت‌مندی ورزشکاران مثبت و معنادار ($\beta = 0/45$, $t = 3/22$)؛ و اثر

جدول ۲. اثر سبک‌های رهبری بر رضایت‌مندی ورزشکاران

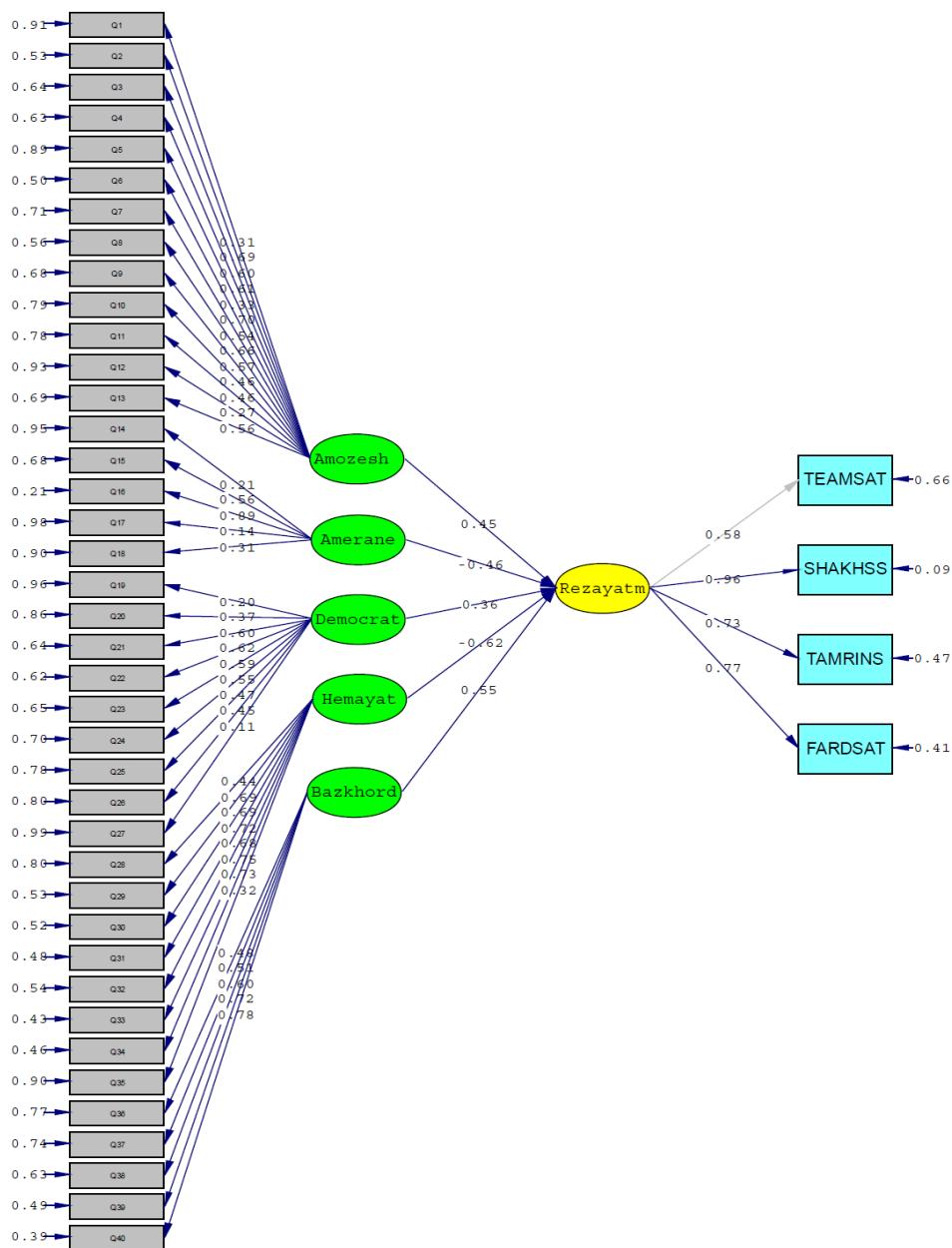
جهت مسیر	آماره t	β
سبک رهبری آموزش و تمرین ←	رضایت‌مندی ورزشکاران	۰/۴۵
سبک رهبری آمرانه ←	رضایت‌مندی ورزشکاران	-۰/۴۶
سبک رهبری دموکراتیک ←	رضایت‌مندی ورزشکاران	۰/۳۶
سبک رهبری حمایت اجتماعی ←	رضایت‌مندی ورزشکاران	-۰/۵۲
سبک رهبری بازخورد مثبت ←	رضایت‌مندی ورزشکاران	۰/۵۵

بنابراین مطلوب‌اند. به‌طور کلی می‌توان گفت که برازش مدل ساختاری پژوهش مناسب و مطلوب است (شکل ۱).

برای تعیین این مطلب که مدل تا چه حد با داده‌ها برازش دارد یا تا چه حد کوواریانس بین متغیرها را تبیین می‌کند، تحلیل عاملی تأییدی چندین آماره نیکویی برازش^۱ به‌دست می‌دهد. این آماره‌ها، همه پارامترها را همزمان با هم می‌آزمایند و برای تعیین اینکه کدام مدل از پیش تعیین‌شده روابط بین متغیرهای مشاهده‌شده و مکنون (عامل) را بهتر از همه تبیین می‌کند، ارزشیابی می‌شود (۷). به‌منظور برازش کلی مدل، علاوه بر نسبت خردی دو به درجه آزادی (χ^2/df)، از شاخص تناسب تطبیقی (CFI)، شاخص برازندگی (GFI)، و جذر برآورد واریانس خطای تقریب (RMSEA)، استفاده شد. حد مطلوب نسبت (χ^2/df) کمتر از ۳، مقدار بیشتر از ۰/۹۰ برای GFI، CFI، NFI (۹، ۱۸)؛ و مقدار ریشه میانگین مجذورات پس‌مانده‌ها (RMSEA) برای مدل‌هایی که دارای برازش خیلی خوب هستند، مساوی یا کمتر از ۰/۰۵ است و مقادیر بین ۰/۰۵ تا ۰/۰۸ نیز نشان‌دهنده خطای معقول در جامعه است (۷). با توجه به نتایج جدول ۳، شاخص‌های برازش مدل نشان می‌دهد که مدل ساختاری پژوهش برازش مناسبی با داده‌های پژوهش دارد؛ نسبت کای دو به درجه آزادی از ۳ کمتر شده و مقدار RMSEA نیز از ۰/۰۸ کمتر است. همچنین شاخص‌های GFI، NFI و CFI همگی بالای ۰/۹۰ و

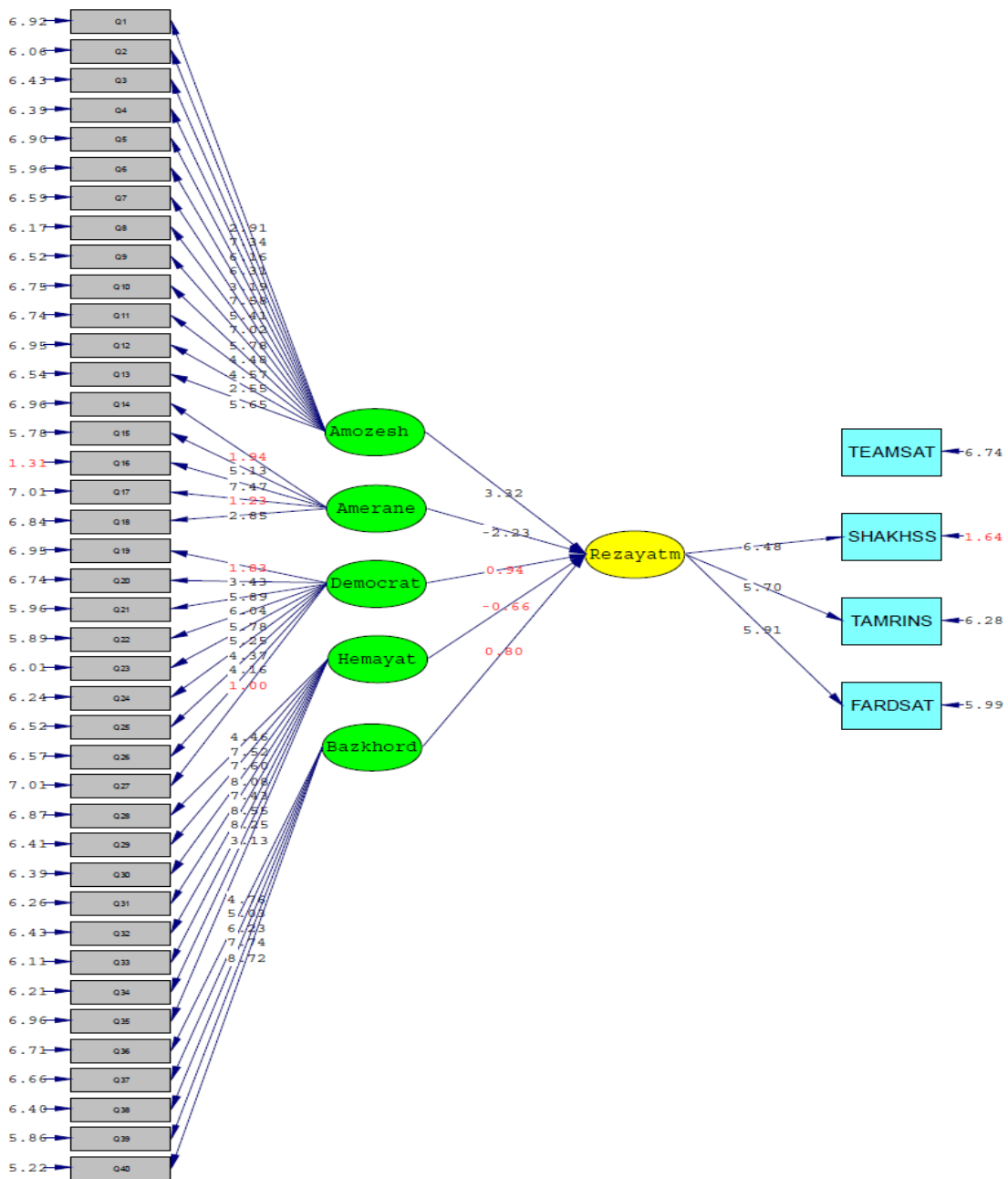
جدول ۳. شاخص‌های برازش مدل ابزار رضایت شغلی

P-Value	RMSEA	GFI	NFI	CFI	χ^2/df	مدل
۰/۰۰۰۰	۰/۰۶۳	۰/۹۴	۰/۹۳	۰/۹۱	۱/۵۹	مدل عاملی مرتبه دوم

Chi-Square=1413.61, df=887, P-value=0.00000, RMSEA=0.063

شکل ۲. مدل آزمون‌شده تحقیق در حالت تخمین استاندارد

Chi-Square=1413.61, df=887, P-value=0.00000, RMSEA=0.063

شکل ۳. مدل آزمون‌شده تحقیق در حالت اعداد معناداری

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های تحقیق نشان داد که مربیان حاضر در لیگ برتر دوومیدانی بیشتر از سبک رهبری آموزش و تمرین و کمتر از سبک‌های رهبری دموکراتیک و آمرانه استفاده می‌کنند. این یافته تحقیق با نتایج تحقیق رضمانی‌نژاد و همکاران (۱۳۸۹)، خلج و همکاران (۲۰۱۱)

و نیزامبین (۲۰۰۹) همخوانی دارد. این یافته را بدین نحو می‌توان تفسیر کرد که از نظر ورزشکاران حاضر در لیگ برتر دوومیدانی کشور، مربیان تیم‌ها، بر آموزش مهارت‌ها، تکنیک‌ها و فرایندهای کار تیمی و همچنین انجام تمرینات تأکید ویژه‌ای دارند. از طرف دیگر می‌توان گفت که مربیان در فرایندهای تصمیم‌گیری در مورد عملکرد

کلی تیم و اتخاذ راهبردهای مناسب در مورد نحوه انجام تمرینات و تکنیک‌ها، در جهت موفقیت تیم، کمتر نظرهای بازیکنان را دریافت می‌کنند و به کار می‌گیرند. از دلایل احتمالی این امر میزان بلوغ یا بالندگی بازیکنان از نظر درک مسائل مربوط به تیم‌داری و مربیگری است. به‌طور کلی از این یافته تحقیق می‌توان نتیجه گرفت از آنجا که برای توسعه مهارت‌ها و تکنیک‌های ورزشی، آموزش و تمرین مناسب مورد نیاز است، استفاده از سبک رهبری آموزش و تمرین روش مناسبی برای کسب این امر به‌خصوص در تیم‌های پایه است. گواه این امر را می‌توان تأکید بیشتر تحقیقات، بر استفاده بیشتر مربیان از این سبک رهبری دانست. همچنین بهره‌گیری کمتر مربیان از سبک رهبری دموکراتیک (رابطه‌مدار) و آمرانه را می‌توان این‌گونه توجیه کرد که ارتباطات به‌تنهایی و به‌کارگیری اصول رهبری آمرانه که بر امر و نهی کردن مربی بر ورزشکار تأکید می‌کند، دیگر در اصول مربیگری موفق امروزه جایی ندارند و مربیان برای ارائه آموزش موفق و رسیدن به اهداف تیم، باید اصول علمی مربیگری را به‌کار گیرند. نتایج نشان داد که بعد رضایت از تعامل شخصی دارای بالاترین میانگین و بعد رضایت از عملکرد تیمی دارای کمترین میانگین است. به بیانی دیگر، ورزشکاران رضایت بیشتری از تعامل شخصی مربی و آموزش و تمرین او دارند؛ در صورتی که رضایت از عملکرد تیمی و فردی در اولویت آخر قرار دارند. از طرف دیگر، یافته‌ها حاکی از این بود که رضایت کلی ورزشکاران در حد مطلوبی قرار دارد. میزان رضایت‌مندی ورزشکاران در این تحقیق از رفتار و تعامل با مربی خود که حمایت، قدردانی، رفتار دوستانه مربی و بازخورد مثبت را در برمی‌گیرد، بیشتر از سایر ابعاد رضایت‌مندی است؛ و میزان رضایت‌مندی ورزشکاران از عملکرد تیمی و فردی، کمتر از سایر ابعاد رضایت‌مندی ورزشکار است.

از آنجا که بعد رضایت‌مندی از تعامل شخصی، شامل حمایت اجتماعی (حمایت، وفاداری، قدردانی و رفتار دوستانه مربی) بازخورد مثبت، رفتار منصفانه مربی و اخلاق است، با توجه به اولویت استفاده مربیان لیگ برتر دوومیدانی کشور از سبک آموزش و تمرین، انتظار می‌رود که این بعد رضایت‌مندی در اولویت قرار گیرد، چراکه فرایند آموزش و تمرین از سوی مربیان زمانی ثمربخش خواهد بود که مربی رفتاری دوستانه و حمایتی با ورزشکار خود داشته باشد و در طول فرایند آموزش همواره از بازخورد مثبت در جهت تثبیت اصول آموزش داده‌شده استفاده لازم را ببرد. پس با توجه به مشترک بودن اصول آموزش و تمرین که در بالا به آنها اشاره شد، با رفتارهای موجود در بعد رضایت از تعامل شخصی، می‌توان گفت که در اولویت قرار گرفتن این دو، از نظر ورزشکاران، امری منطقی و قابل انتظار است. در نهایت با توجه به این یافته می‌توان گفت که اهمیت کنش‌های رفتاری و شیوه برخورد مربیان در تأمین رضایت‌مندی ورزشکاران از اولویت بالایی برخوردار است. دیگر یافته تحقیق حاکی از ارتباط بین سبک رهبری آموزش و تمرین با رضایت‌مندی ورزشکاران بود. این یافته تحقیق با نتایج تحقیق خوران و همکاران (۱۳۸۷)، وانگ (۲۰۰۶)، محدث و همکاران (۲۰۱۱)، خلج و همکاران (۲۰۱۱)، نیزامبین (۲۰۰۹) و پیلوس و سادان (۲۰۰۹) همخوانی دارد. به‌طور کلی، یک رهبر، مدیر و مربی می‌تواند از سبک‌های مختلف رهبری استفاده کند. اینکه استفاده از کدام سبک، رهبر، مدیر یا مربی را در رسیدن به اهداف یاری می‌دهد، به شرایط و موقعیت حاکم بر سازمان یا تیم بستگی دارد.

با توجه به رفتارهای مورد استفاده در سبک رهبری آموزش و تمرین در راستای آموزش و رسیدن به اهداف فردی و تیمی ورزشکاران و تأثیرات مثبت این نوع رفتارها؛ می‌توان گفت که ارتباط بین رضایت‌مندی

که با توجه به شرایط حاکم بر تیم و بازیکنان از بین سبک‌های موجود رهبری و مربیگری، بهترین سبک را انتخاب کند و در راستای رسیدن به اهداف آن را به کار گیرد. از طرفی می‌توان گفت با توجه به سیر تکامل بلوغ فکری و شخصیتی افراد و ورزشکاران، و همچنین متفاوت بودن محیط و شرایط حاکم بر ورزش نسبت به سایر محیط‌ها یا سازمان‌ها، بعید می‌نماید استفاده از سبک رهبری آمرانه از سوی مربیان آنها را در رسیدن به اهداف یاری کند. گواه این امر، یافته‌ی تحقیق حاضر است که بر ارتباط منفی بین سبک رهبری آمرانه و رضایت‌مندی ورزشکاران تأکید می‌کند. با توجه به این یافته‌ی تحقیق پیشنهاد می‌شود که مربیان در فرایند مربیگری از به‌کارگیری اصول و رفتارهای سبک رهبری آمرانه خودداری ورزند. همچنین نتایج نشان داد که بین سبک‌های رهبری دموکراتیک، حمایت اجتماعی و بازخورد مثبت با رضایت‌مندی ورزشکاران حاضر در لیگ برتر دوومیدانی رابطه‌ی معناداری وجود ندارد. این یافته با نتایج تحقیق خوران و همکاران (۱۳۸۷)، وانگ (۲۰۰۶)، پیلوس و سادان (۲۰۰۹)، نیزامبین (۲۰۰۹)، محدث و همکاران (۲۰۱۱)، خلج و همکاران (۲۰۱۱) ناهمخوان است. این ناهمخوانی را شاید بتوان به نداشتن علم و آگاهی کافی ورزشکاران در خصوص مسائل مربیگری نسبت داد، بدین معنا که با توجه به اصول حاکم بر سبک‌های رهبری ذکرشده، هرچه میزان آگاهی و شناخت زبردستان نسبت به مسائل و مشکلات و فرایندهای حاکم بر محیط سازمان یا تیم بالا باشد، مشارکت زبردستان در امر تصمیم‌گیری بیشتر است؛ و میزان رضایت‌مندی ورزشکاران از اصول و رفتارهای سبک‌های رهبری یادشده افزایش می‌یابد.

با توجه به نتایج تحقیق پیشنهاد می‌شود که مربیان حاضر در لیگ برتر با علم به اصول مربیگری و آگاهی از

ورزشکاران با سبک یادشده دور از انتظار نیست و امری منطقی و علمی به‌شمار می‌رود. از طرف دیگر، با توجه به اینکه مربیان محور اصلی و رکن مهم تیم‌های ورزشی‌اند، و در رهبری تیم به‌عنوان یک سازمان‌دهنده‌ی قوی و زیربنای هر پیشرفت مطرح‌اند و به دنبال ایجاد شرایطی‌اند که به‌وسیله‌ی آن هر ورزشکار حداکثر فرصت را برای موفقیت داشته باشد و در همان حال نیز به موفقیت تیمی برسد، استفاده از سبک رهبری که از سوی مربیان بیشترین بهره‌وری و اثربخشی را برای تیم و ورزشکار به ارمغان آورد، حاکی از هوش و ذکاوت و علم مربی است. از این یافته‌ی تحقیق می‌توان نتیجه گرفت که مربیان حاضر در لیگ برتر با علم به اصول مربیگری و آگاهی از تأثیراتی که رفتار و نوع برخورد مربی بر رضایت ورزشکار و موفقیت او دارد، سبک رهبری خود را انتخاب می‌کنند و به کار می‌گیرند.

یافته‌ها حاکی از ارتباط منفی و معنادار بین سبک رهبری آمرانه و رضایت‌مندی ورزشکاران بود؛ یعنی با به‌کارگیری اصول و رفتارهای رهبری آمرانه توسط مربیان، میزان رضایت‌مندی ورزشکاران کاهش می‌یابد. این یافته با نتایج تحقیق وانگ (۲۰۰۶)، نیزامبین (۲۰۰۹)، خلج و همکاران (۲۰۱۱)، همخوان و با نتایج تحقیق خوران و همکاران (۱۳۸۷)، مقصودی و همکاران (۱۳۹۱)، پیلوس و سادان (۲۰۰۹)، و همتی (۲۰۱۴) ناهمخوان است. این ناهمخوانی را شاید بتوان به شرایط حاکم بر تیم‌ها و همچنین میزان بلوغ ورزشکاران جامعه‌ی حاضر و تحقیقات ذکرشده نسبت داد. همان‌طور که می‌دانیم برای تبدیل شدن به رهبر بانفوذ یا مربی موفق، نیاز است که مهارت‌های روانی، به‌ویژه مهارت‌های ایجاد تعامل بین افراد برای حرکت دادن آنان به‌سوی بهترین عملکرد را توسعه دهیم. همچنین مربیگری مستلزم داشتن مهارت‌های ارتباطی است، و یک مربی زمانی موفق است

تأثیرات رفتار و نوع برخورد مربی بر رضایت ورزشکار و موفقیت او، سبک رهبری خود را انتخاب کنند و به کار گیرند. همچنین با توجه به ارتباط منفی بین سبک رهبری آمرانه و رضایت‌مندی ورزشکاران پیشنهاد می‌شود که مربیان در فرایند مربیگری از به‌کارگیری اصول و رفتارهای سبک رهبری آمرانه خودداری ورزند.

به‌طور کلی می‌توان گفت با توجه به نقش رضایت‌مندی ورزشکاران در موفقیت فردی ورزشکار و تیم، استفاده از سبک‌های رهبری اثرگذار بر رضایت‌مندی و همچنین عملکرد ورزشکاران، از سوی مربیان امری ضروری است.

منابع و مأخذ

۱. خوران، هادی؛ خبیری، محمد؛ احسانی، شیدا (۱۳۸۷). «رابطه بین رفتارهای مختلف مربی از دیدگاه ورزشکاران و سطح رضایتمندی ورزشکاران، چکیده مقالات همایش ملی مدیریت ورزشی با تأکید بر سند چشم‌انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران، بامداد کتاب، ص ۱۰۸.
۲. رضانی‌نژاد، رحیم؛ حسینی کشتان، میثاق؛ احسانی، محمد (۱۳۸۹). «رابطه بین سبک‌های رهبری مربیان و انسجام گروهی تیم‌های فوتبال مردان لیگ برتر ایران در فصل ۸۶-۸۵»، فصلنامه المپیک، سال هجدهم، ش ۱ (پیاپی ۴۹)، ص ۵۷.
۳. عسگری، بهمن؛ خورشیدی، رضا؛ خدایاری، عباس (۱۳۹۱). «ارتباط بین سبک رهبری مربیان با رضایت‌مندی ورزشکاران لیگ برتر والیبال مردان ایران»، مطالعات روان‌شناسی، ش ۲، ص ۷۴-۶۵.
۴. قاسمی، وحید (۱۳۸۸). «مقدمه‌ای بر مدل‌سازی معادله ساختاری، تهران: نشر جامعه‌شناسان، ص ۶۴-۶۶.
۵. محدث، فاطمه؛ رضانی‌نژاد، رحیم؛ خبیری، محمد؛ کاظم‌نژاد، انوشیروان (۱۳۸۹). «سبک رهبری مربیان و رضایت‌مندی ورزشکاران حرفه‌ای ایران»، نشریه پژوهش در علوم ورزشی، ش ۱۹، ص ۱۳۸-۱۲۵.
۶. مقصودی، عبدالمجید؛ شهلایی باقری، جواد؛ هنری، حبیب؛ گوهری‌پور، صادق (۱۳۹۱). «ارتباط بین سبک‌های رهبری مربیان و رضایت‌مندی کشتی‌گیران از دیدگاه کشتی‌گیران»، مجموعه مقالات همایش ملی علم و کشتی، ص ۱۰۹-۱۰۷.
۷. هومن، حیدرعلی (۱۳۷۸). «مدل‌یابی معادلات ساختاری با کاربرد نرم‌افزار لیزرل، چ اول، تهران: سمت، ص ۱۶۱.
۸. یوسفی پاسکه، مریم (۱۳۸۶). «رابطه سبک‌های رهبری مربیان با جو انگیزشی در تیم‌های ورزشی بانوان، پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد رشته تربیت بدنی، دانشگاه شمال، ص ۵۷.
9. Asiah H, M., Pilus, Rosli Saadan. (2009). “Coaching Leadership Styles And Athlete Satisfaction Among Hockey Team”, Journal of Human Capital Development, Vol. 2 No. 1, P:77-87
10. Barbara, H. M., William, F. (2005). “Statistical methods for health care research”. Lippincott Williams and Wilkins. A Welters Clawer Company.P: 325-330.
11. Bennett, Gregg. & Maneual, Mark (2000). “Leadership style of Dixie youth baseball

- coaches". Research quarterly for exercise and sport: 71 (1), P: 243-256.
12. Cakiglu, Asli. (2003). "leadership and satisfaction in soccer Examination of congruence and Players position" A Thesis submitted to the graduate school of social sciences of Middle East Technical university, P: 51
 13. Chelladurai, P., & Riemer, H.A. (1995). "Leadership and satisfaction in athletics". Journal of sport and exercise psychology, 17, P: 276-293.
 14. Chelladurai, P. (2006). "human Resource Management in Sport and Recreation, 2nd ed human kinetics, P: 98
 15. Chemers, M.M. (1997). "An integrative theory of leadership". Mahwah, N.J Lawrence Erlbaum Associates, P: 139
 16. Cox, R.H. (2002). "Sport Psychology: Concepts & Application". 5th ed. P: 345
 17. Gillberston, D.W., (2003). "Transformational leadership in Australasian sport organizations". New Zealand Innovation and Competitiveness Project Victoria Western Cape. University of Wellington. P: 8
 18. Gilda. Khalaj, Mohamad, Khabiri, Nasrollah, Sajjadi. (2011). "The relationship between coach's leadership styles & player satisfaction in women skate championship", Procedia Social and Behavioral Sciences 15, PP: 3596-3601.
 19. Hemmati, A., zartoshtian, Sh., zarrinic, E., geravand, S. (2014). "The effect of coaches' leadership style on basic psychological needs satisfaction and burnout of kabeddi players male in Iran pro-league". Reef Resources Assessment and Management Technical Paper, Vol. 40 (3), 1, pp. 253-263.
 20. Horn, T.S. (1992). "Leadership effectiveness in the sport domain". In: Horn. T.S (ed). Advances in sport psychology. Champaign, IL: Human Kinetics, P: 181-199.
 21. Kline, P. (1994). "An Easy Guide to Factor Analysis". London Rutledge. p: 125
 22. Kolaric, B. (2004). "An Examination of coaches and their effort to maximize team: Cohesion and team satisfaction". Saint Anselm Psychology Department Senior Theses. p: 48
 23. Milikayas, bassa. (2012). "Soccer coaching leadership styles and athletes satisfaction: review of literature". International journal of social sciences & interdisciplinary research, vol 1. NO, 6. P: 10-20
 24. Moen, F. & Roger A. Federici. (2013). "Coaches' Coaching Competence in Relation to Athletes' Perceived Progress in Elite Sport", Journal of Education and Learning; Vol. 2, No. 1, PP: 240-252.
 25. Mohades, F., Ramazaninezhad, M., Benar, N., khabiri, M., Kazemnezhad, A. (2011). "The Coach's Leadership Styles, Team Cohesion and Athlete Satisfaction Among Iranian Professional Teams". World Journal of Sport Science, 4(3), p: 252-258.
 26. Nizam bin Hj, M., Omar Fauzee, M.S., Jamalis, M., Kim Geok, S., & Din, A. (2009). "Coaching leadership styles and athlete satisfaction among Malaysian university basketball team". Research journal of international studies, p: 4-11.

27. Riemer, H.A. (1997). "A classification of facets of athlete satisfaction", *Journal of Sport Management*, 1997.11, p 133-159.
28. Serpa, S. (1999). "Relationship coach-athlete: outstanding trends in European research. *Motricidade humana*". *Portuguese journal of human performance studies*, 12(1), p: 7-19.
29. Wang, Yuan-Sheng. (2006). "The relationship between coaching leadership behaviors and Taiwanese collegiate Tae Kwon Do competitor's satisfaction", Dissertation submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of doctor of philosophy, University of Incarnate Word. P:96

Modeling the Effect of Coaches' Leadership Styles on Athletes' Satisfaction in Iran Track and Field Premier League

Amir Ghanbarpour Nosrati*¹ - Abdolghafar Seghar²

1. Assistant Professor, Department of Sport Sciences, University of Kashan, Kashan, Iran
2. MSc of Sport Management, Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Tehran, Iran

(Received: 2014/4/4; Accepted: 2014/7/26)

Abstract

The aim of this study was to investigate the effect of coaches' leadership styles on athletes' satisfaction in Iran track and field premier league. For this purpose, Chelladurai and Saleh Leadership in Sport Scale (1980) and Rimer and Chelladurai (1998) Athletes Satisfaction Questionnaire were used. Statistical population included athletes in Iran track and field premier league (N=224) and 144 subjects were selected as the sample according to Morgan Table using simple random sampling method. To analyze the data and identify the effects of research variables, Structural Equation Modeling by LISREL 8.8 Software were used. The findings showed that the effect of training and instruction ($\beta=0.45$, $t=3.22$) and autocratic ($\beta=-0.46$, $t=-2.23$) leadership styles on athletes' satisfaction was significant. Also, the findings showed that the effect of democratic ($\beta=0.36$, $t=0.94$), social support ($\beta=-0.52$, $t=-0.66$), and positive feedback ($\beta=0.55$, $t=0.80$) leadership styles on athletes' satisfaction was not significant. Based on these results, it can be noted that with regard to the role of athletes' satisfaction in individual success of athlete and team, coaches should use the appropriate leadership style to improve athletes' satisfaction.

Keywords

Track and Field, Satisfaction, Leadership Style, Premier League, Structural Equation.

* Corresponding Author: Email: Mr_ghanbarpour@yahoo.com, Tel: 03155913757